

Kaupungin strategian päivittäminen, tarkastuslautakunta

Kaupunginhallitus 11.04.2022 § 138

Valmistelijat

vt. kaupunginjohtaja Anna-Kristiina Korhonen, anna-kristiina.korhonen@salo.fi, 02 778 2201, hallintojohtaja Laura Ala-Hannula, laura.ala-hannula@salo.fi, 02 778 2020

Taustaa

Kuntalain (410/2015) mukaan jokaisessa kunnassa on oltava kuntastrategia. Strategia on valtuuston hyväksymä asiakirja, jossa linjataan kunnan tai kaupungin toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteet nykytilanteen arvion ja tulevien toimintaympäristön muutosten pohjalta. Strategiassa tulee määritellä myös sen arviointi ja seuranta, ja se tulee tarkistaa vähintään kerran valtuuston toimikaudessa. Lain 37 §:n mukaan kuntastrategiassa tulee huomioida:

- 1) kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
- 2) palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
- 3) kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädetty palvelutavoitteet;
- 4) omistajapolitiikka;
- 5) henkilöstöpolitiikka;
- 6) kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
- 7) elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä.

Salon kaupunkistrategia 2026

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 16.4.2018 Salon kaupungin strategian vuosille 2018 – 2026.

Strategian keskeinen sisältö on kuvattu strategiatalona, jonka kivijalassa ovat kaupungin perustehtävän ja arvojen: asiakaslähtöisyys, rohkeus, vastuullisuus ja oikeudenmukaisuus, lisäksi hyvä johtaminen ja kestävä talous. Strategiatalon keskellä on kaupungin visio, jota kiertää jatkuvan parantamisen, yhdessä tekemisen ja luottamuksen kehä.

Talossa on neljä pilaria; sujuvat prosessit, aktiivinen yrittäjyys, luova edelläkävijä ja osaava henkilöstö, jotka ovat strategian painopistealueita. Painopistealueiden vieressä ovat strategiaa toteuttavat kärkihankkeet. Talon kattona ovat kaupungin strategiset tavoitteet.

Kaupunkistrategian päivittämisen tarpeet

Kuntaorganisaatiot tuottavat palveluitaan jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä. Samaan aikaan kuntien tehtäväkenttä ja julkisen sektorin toimijoiden työnjako on muuttumassa rakenteellisten uudistusten myötä. Muutokset heijastuvat palvelutuotannon tapoihin ja edellyttävät kunnilta ja kuntayhtymiltä organisaatioiden ja palveluiden kehittämistä. Toimintaympäristön muutosvoimat, kuten väestömuutos, digitalisaatio, globalisaatio, kestävyysvaje, työllisyyden ja työelämän muutokset ja kaupungistuminen luovat tarpeita tarkastella kaupunkistrategiaa. Kaupungin tehtävissä korostuvat jatkossakin muun muassa osaamisen ja kulttuurin edistäminen, elinvoiman edistäminen, elinympäristön kehittäminen sekä demokratian ja paikallisuuden kehittäminen.

Vuoden 2023 alusta toteutuva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus ja vuoden 2024 alusta toteutuvaksi suunniteltu TE-palveluiden uudistus vaikuttavat merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen, tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön. Uudistukset edellyttävät kunnan toiminnan ja tehtäväkentän laajaa arviointia sekä tarvittaessa myös tavoitteiden ja linjausten uudelleensuuntaamista.

Edellä kuvatuista syistä on perusteltua, että strategiaa ei pelkästään päivitetä, vaan strategia uudistetaan perusteellisemmin.

Kaupunkistrategian uudistusprosessi

Kaupunginvaltuusto on käsitellyt strategian väliraporttia kokouksessaan 21.6.2021 § 67.

Väliraporttia laadittaessa on toteutettu strategiaa koskeva kysely, joka kohdistettiin kaupunginvaltuuston jäsenille, kaupunginjohtajan johtoryhmälle, palvelujohtajille ja esimiehille. Loppuvuodesta 2020 toteutetussa kyselyssä saatiin 320 vastausta. Tuloksia on kaupunginhallituksen iltakouluissa tammikuussa 2021 sekä valtuustoseminaarissa maaliskuussa 2021.

Väliraportin mukaan kyselyssä onnistumisiksi arvioitiin:

- Perustehtävän ja arvojen toteutuminen asiakaslähtöisyyden osalta
- Osaava henkilöstö ja aktiivinen yrittäjyys painopistealueiden toteutuminen
- Kärkihankkeista erityisesti Salo IOT Campus ja ekovoimalaitokseen tukeutuva kiertotalouspuisto.

Kehittämisen tarpeita nähtiin seuraavissa:

- Yhdessä tekeminen ja luottamuksen rakentaminen
- Kestävä talous
- Arvoista oikeudenmukaisuus (työntekijät) ja rohkeus (viranhaltijajohto)
- Painopistealueista Luova edelläkävijä
- Kärkihankkeista Oppimisympäristöuudistus ja Tunnin juna (työntekijät); kärkihankkeiden määrä koettiin suureksi

Strategian suuntaamisen linjauksina ja vetovoimatekijöinä nähtiin kyselyn perusteella:

1. Palvelustrategia
2. Talouden tasapainottaminen ja talouden vakaus
3. Vetovoima, hyvinvointi, perheet ja ikäihmiset
4. Tulevaisuuden asuinympäristö ja etätyö
5. Tulevaisuuden liikkuminen mahdollisuutena. Hyvät liikenneyhteydet.
6. Älykaupunki ja digiasiat, kyberturva
7. Kestävä kehitys, vihreä talous ja ekologisuus
8. Asukaslähtöisyys päätöksenteossa, osallisuuden vahvistaminen

Valtuustokausi vaihtui elokuussa 2021. Syksyn 2021 aikana valtuustolle järjestettiin kaksi strategian päivittämiseen liittyvää tilaisuutta. Valtuuston strategiatyöskentelyn pohjalta päivitettiin kaupungin strategisia tavoitteita osana talousarviota. Valmistelussa arvioitiin kaupungin arvojen ja vision päivittämistarpeita ja valmisteltiin strategiarakennetta ja osallistamista.

Syksyn valmistelutyön tuloksena strategiatyön päivittämistarpeiden arvioinnin yhteydessä keskeisimmiksi tunnistettuja painopistealueita ovat seuraavat:

- Lujittava elinvoima
- Kestävä talous
- Mahdollistavat palvelut

Organisaation erilaisten muutostilanteiden myötä strategian uudistusprosessia jatkettiin helmikuussa 2022. Strategian rakenteellisia linjauksia on tarkasteltu ja aikataulua päivitetty osana johtoryhmätyöskentelyä.

Kaupunkistrategian uudistusprosessin aikataulu ja ohjaavat periaatteet

Valmistelutyötä esitetään jatkettavaksi siten, että sidosryhmille järjestetään osallistavia tilaisuuksia alustavasti viikkojen 18-20 aikana. Strategiatyö etenee luonnoksesta lausunto- ja kommenttikierrokselle ja edelleen toimielinkäsittelyyn syksyn aikana. Tavoitteena on, että uudistettu kaupunkistrategia hyväksytään joulukuun 2022 valtuustossa ja että uusi strategia tulee voimaan 1.1.2023.

Strategian valmistelussa esitetään noudatettavan ja huomioitavan seuraavat ohjaavat periaatteet:

- kaupungin järjestämisvastuulla olevien tehtävien organisoimien ja palvelujen tarkoituksenmukaisuuden kehittäminen
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen huomioiminen poikkihallinnollisesti eri palvelualueiden toiminnassa sekä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa
- osallistaminen (asukkaat, toimielimet, henkilöstö, sidosryhmät)
- ulkopuolisen asiantuntemuksen hyödyntäminen työpajoissa ja muulla erikseen määriteltävällä tavalla

Esittelijä	Vt. Kaupunginjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää merkitä strategian valmistelutilanteen tiedoksi, ja päättää hyväksyä valmistelun lähtökohdaksi tunnistetut painopistealueet ja ohjaavat periaatteet.
Päätös	Kaupunginhallitus hyväksyi päätösehdotuksen.
Tiedoksianto	Valmistelijat

Tarkastuslautakunta 28.09.2022 § 51
2292/00.01.02.00/2022

Valmistelija kehittämissuunnittelija Saija Karnisto-Toivonen, p. 02 7782 569

Salon kaupunkistrategian valmistelua on jatkettu kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti, ja se on edennyt päätöksentekoa edeltävään kuulemisvaiheeseen.

Valmistelun aikana kumppanina on ollut aluekehitykseen erikoistunut konsultti MDI, joka on vastannut touko-kesäkuussa 2022 toteutettujen kuuden asukas- ja sidosryhmätyöpajan sekä 29.8.2022 valtuustoseminaarin fasilitoinnista ja niistä syntyvän materiaalin kokoamisessa sekä alustavan luonnoksen laatimisessa.

Lausunnolle lähtevä strategialuonnos on viimeistelty syyskuun alussa. Kuntalaiset ja muut sidosryhmät voivat kommentoida strategiaa Ota kantaa-fi -sivuston kautta 16.9-30.9 välisenä aikana. Kaupungin henkilöstöltä on kysytty strategian sisällöstä syksyn QWL-hyvinvointikyselyn osana, minkä lisäksi esimiehet ovat saaneet vastattavakseen hieman pidemmän verkkokyselyn. Näiden vastaukset otetaan huomioon jatkovalmistelussa.

Sidosryhmien osallistamisen lisäksi strategiaan pyydetään kaupungin lautakuntien ja vaikuttamistoimielimien lausuntoa jatkovalmistelun tueksi. Omissa lausunnoissaan toimielimiä pyydetään varsinaisen sisältökommentoinnin lisäksi tuomaan mahdollisuuksien mukaan esiin ehdotuksiaan tavoitteiden mittareiksi sekä alustavaa pohdintaa toimenpiteistä, joilla strategian toteuttamista voidaan toimialalla tukea. Lausunnot pyydetään toimittamaan 15.10.2022 mennessä.

Alkuperäiset päämäärät on valmistelussa otsikoitu uudelleen ja ne ovat nyt:

- Elinvoimainen Salo
- Kestävän talouden Salo
- Hyvinvoiva Salo

Päämääriin tähtääviä keinoja eli avaimia on strategiassa neljä: työavain, kotiavain, palveluavain ja vapaa-ajan avain. Keinojen alle on koottu keskeiset tavoitteet, joilla päämäärät ovat saavutettavissa. Lisäksi on esitetty neljä nk. yleisavainta: viestintä, henkilöstö, yhteisö ja ympäristö, jotka ovat koko organisaation läpileikkaavia

Voimassa olevan strategian kärkihankeajattelua on haluttu jatkaa myös tulevassa strategiassa. Kärkihankkeet on jaettu kahteen osaan: kärkihankkeisiin ja edunvalvontahankkeisiin. Kärkihankkeet ovat luonteeltaan sellaisia, joiden toteuttamiseen kaupunki voi omalla työllään ja resurssoinnillaan vaikuttaa suoraan. Luonnoksessa esitetään viittä kärkihanketta, jotka ovat:

- Osaava ja kansainvälinen Salo
- Mahdollistava maankäyttö
- Kiertotalouden edelläkävijä
- Tapahtumien Salo
- Elävät ja yhteisölliset kylät

Edunvalvontahankkeet ovat mm. merkittäviä liikennehankkeita sekä Salon Sairaalaan ja hyvinvointialueeseen TE-palveluiden uudistukseen liittyvät kysymykset, joissa kaupungin toiminta painottuu edunvalvontaan, eikä tehtäviin linjauksiin voi suoraan kaupungin omalla päätöksenteolla vaikuttaa. Edunvalvontakohteet eivät ole lausuttavan luonnoksen osana.

Strategialuonnos on kokousasian liitteenä.

Esittelijä	Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja
Päätösehdotus	Tarkastuslautakunta antaa pyydetyn lausunnon Salon kaupungin strategiaan kokouksessa.
Päätös	<p>Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että strategiaa luodessa on mahdollistettu osallisuuden kehittyminen ja kuntalaisten laajemmat mahdollisuudet vaikuttaa. Tarkastuslautakunta näkee hyvänä, että strategiassa on neljä yleisavainta, jotka ovat helposti ymmärrettävissä sekä selkeästi jaoteltu kärkihankkeet ja edunvalvontahankkeet erikseen.</p> <p>Tarkastuslautakunta haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tavoitteet, keinot ja arviointi sekä mittarit tulisi olla selkeästi havaittavissa.</p> <p>Salon strategiassa tulee kiinnittää huomiota myös kuntien väliseen yhteistyöhön ja alueellisten vahvuuksien huomioimiseen.</p> <p>Tarkastuslautakunta kiinnittää huomioita siihen, että varhaiskasvatus ja opetus tulisi tulla strategiassa selkeämmin esille.</p>

Tiedoksianto

Valmistelija